

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/31/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014201923
Dátum vydania rozhodnutia: 19.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014201923.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu: A. T. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX M., Kanada, štátny občan Kanady, právne zastúpený Juhás, Marják & Ferenci s.r.o., advokátskou kanceláriou so sídlom Mojmirova 12, Košice, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, odbor všeobecnej vnútornej správy, Staromestská 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: OU-BA-OVVS1-2014/070253 zo dňa 16.10.2014, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/242/2014-30 zo dňa 18. novembra 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/242/2014-30 zo dňa 18. novembra 2015 m e n í tak, že žalobu z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného č. OU-BA-OVVS1-2014/070253 zo dňa 16.10.2014 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vynaložených na súdnom poplatku za žalobu vo výške 70 Eur a na nákladoch právneho zastúpenia vo výške 711,90 Eur.

V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že podľa právnej úpravy nadobúdania štátneho občianstva obsiahnutej v zákone č. 194/1949 Sb. o nadobúdaní a strácaní československého štátneho občianstva (ďalej len „zákon č. 194/1949 Sb.“), platnej a účinnej ku dňu narodenia žalobcu (XX.XX.XXXX), mohol žalobcov otec, ktorý bol štátnym občanom Československej socialistickej republiky, požiadať krajský národný výbor o udelenie súhlasu s nadobudnutím československého štátneho občianstva pre žalobcu narodeného v Kanade do 05.02.1969. Právnym dôvodom nadobudnutia štátneho občianstva bolo narodenie dieťaťa štátnemu občanovi v cudzine, ku ktorému musel pristúpiť súhlas národného výboru. Dňom 01.01.1969 však nadobudol účinnosť zákon č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate

štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „zákon č. 206/1968 Zb.“), ktorý odstránil podmienku udelenia súhlasu národného výboru s nadobudnutím štátneho občianstva dieťaťom narodeným v cudzine a stanovil, že dieťa, ktorého jeden z rodičov je cudzincom, nadobúda narodením štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky, ak druhý z rodičov je štátnym občanom Slovenskej socialistickej republiky. Určil tiež, že štátnym občanom Slovenskej socialistickej republiky je ten, kto má ku dňu 01.01.1969 štátne občianstvo Československej socialistickej republiky, ak sa narodil na území Slovenskej socialistickej republiky.

Podľa rodného listu žalobcovho otca O. D. sa tento narodil dňa XX.XX.XXXX v obci Z., okres Vranov nad Topľou a preto sa ku dňu 01.01.1969, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 206/1968 Zb., považoval za štátneho občana Slovenskej socialistickej republiky. Podľa uvedeného zákona samotná skutočnosť, že žalobcov otec O. D. bol štátnym občanom Slovenskej socialistickej republiky, postačovala na to, aby žalobca ako jeho syn nadobudol narodením štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky.

Zákon č. 206/1968 Zb. neobsahuje žiadne prechodné ustanovenia, ktoré by určovali, podľa ktorého zákona sa spravujú právne vzťahy nadobúdania štátneho občianstva u detí, ktorých jeden z rodičov je štátny občan ČSSR, narodených do jedného roka pred nadobudnutím účinnosti uvedeného zákona. Ako bolo uvedené vyššie, podľa predchádzajúcej právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 194/1949 Sb. mohol ten z rodičov dieťaťa narodeného v cudzine, ktorý bol štátnym občanom, do jedného roka od narodenia dieťaťa požiadať krajský národný výbor o udelenie súhlasu s nadobudnutím štátneho občianstva dieťaťa. Žalobcov otec tak mohol urobiť až do XX.02.1969, teda aj v čase, kedy už bol platným a účinným zákon č. 206/1968 Zb., ktorý podmienku súhlasu národného výboru s nadobudnutím štátneho občianstva dieťaťa neupravoval.

Krajský súd po starostlivom zvážení okolností žalobcovho prípadu dospel k záveru, že naznačený presah účinkov zákona č. 194/1949 Sb. do časovej pôsobnosti nového zákona č. 206/1968 Zb. a týmto zákonom upravenú zmenu podmienok nadobúdania štátneho občianstva je potrebné vykladať v prospech žalobcu a vychádzať z právneho režimu platného a účinného od 01.01.1969. Je totiž zrejmé, že k zmene podmienok nadobúdania štátneho občianstva, podľa ktorých by žalobcovi postačoval k nadobudnutiu štátneho občianstva fakt, že sa narodil jednému z rodičov, ktorý je štátnym občanom, došlo ešte počas plynutia zákonnej lehoty na podanie žiadosti o udelenie vyššie uvedeného súhlasu národného výboru, pričom po dátume 01.01.1969 už takáto žiadosť a udelený súhlas s nadobudnutím štátneho občianstva neboli potrebné. Súd pritom prihliadol aj na všeobecne známe spoločenské pomery, ktoré existovali vo vtedajšej Československej socialistickej republike v čase po narodení žalobcu, ktoré prakticky vylučovali akúkoľvek šancu na dosiahnutie súhlasu národného výboru s nadobudnutím štátneho občianstva u dieťaťa narodeného v cudzine štátnemu občanovi, ktorý emigroval do tzv. kapitalistickej cudziny, čo sa v tom čase považovalo za kriminálny čin. Súd tiež vzal do úvahy skutočnosť, že nadobúdanie štátneho občianstva dieťaťa narodením na základe existencie štátoobčianskeho zväzku aspoň jedného z jeho rodičov bez nutnosti pristúpenia akýchkoľvek ďalších podmienok, je nemenným princípom, ktorý platí od 01.01.1969 až po súčasnosť.

Vzhľadom na uvedené dospel krajský súd po preskúmaní veci k záveru, že oznámenie žalovaného o zamietnutí žiadosti žalobcu o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky, ktoré má všetky atribúty rozhodnutia správneho orgánu podliehajúceho súdnemu preskúmaniu na základe žaloby podľa 2. hlavy V. časti O.s.p., vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Preto postupoval podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a toto rozhodnutie zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom bude právnym názorom súdu viazaný.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie. Namietal, že podľa § 1 ods. 2 zákona č. 194/1949 Sb. mohol žalobcov otec, ktorý bol štátnym občanom Československej socialistickej republiky, požiadať okresný národný výbor o udelenie súhlasu s nadobudnutím československého štátneho občianstva pre žalobcu narodeného v Kanade do XX.02.1969, čo otec žalobcu neurobil.

Konštatoval, že žalobca sa narodil XX.XX.XXXX - v čase, kedy platila právna úprava zákona č. 194/1949 Sb. a k podmienke narodenia bolo potrebné požiadať o udelenie súhlasu s nadobudnutím československého štátneho občianstva do jedného roka od narodenia. Právna úprava podľa zákona č. 206/1968 Zb. sa vzťahuje na deti narodené od 01.01.1969, t. j. odkedy je zákon č. 206/1968 Zb. účinný. Nemožno ho aplikovať na deti narodené pred 01.01.1969.

Poukázal na to, že zákon č. 206/1968 Zb. neobsahuje žiadne prechodné ustanovenia, ktoré by určovali, podľa ktorého zákona sa spravujú právne vzťahy nadobúdania štátneho občianstva u detí narodených do jedného roka pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 206/1968 Zb. K tomu uviedol, že nemohlo byť prijaté takéto prechodné ustanovenie, nakoľko pri určovaní štátneho občianstva sa vychádza zo zákona, ktorý platí v čase narodenia dieťaťa a pre štátneho zamestnanca je táto právna skutočnosť záväzná pri určovaní štátneho občianstva dieťaťa.

S poukazom na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konštatoval, že zamestnanec štátnej správy môže konať len v medziach zákona, nemôže pri rozhodovaní prihliadať na politickú situáciu v čase prijatia zákona, nakoľko by v takomto prípade mohlo dôjsť k nepriamej diskriminácii. Okrem povinnosti vykonávať štátnu službu v medziach zákona, je štátny zamestnanec povinný sa riadiť smernicami vydanými ústrednými štátnymi orgánmi k vykonávaniu právnych predpisov.

V čase účinnosti zákona č. 194/1949 Sb. v znení zákona č. 72/1958 Zb. Povereníctvo vnútra pod číslom SVV/1 - 12000/1958 zo dňa 24. novembra 1958 vydalo smernicu k vykonávaniu uvedeného zákona. V smernici sa v časti I. Nadobúdanie štátneho občianstva Narodením (k § 1) uvádza: dieťa nadobúda československé štátne občianstvo narodením, ak sú v tom čase obidvaja jeho rodičia československým štátnymi občanmi bez ohľadu na to, či sa narodilo na území ČSR alebo v cudzine. Dieťa nadobúda československé štátne občianstvo narodením aj vtedy, ak je len jeden z rodičov československým štátnym občanom a dieťa sa narodí na území ČSR; ak sa dieťa narodí v cudzine, je potrebné, aby na žiadosť toho z rodičov, ktorý je československým štátnym občanom, podanú do jedného roka od narodenia dieťaťa, vyslovil s nadobudnutím československého štátneho občianstva súhlas odbor pre vnútorné veci rady okresného národného výboru.

O žiadosti o vyslovenie súhlasu rozhoduje odbor pre vnútorné veci rady okresného národného výboru príslušný podľa bydliska, prípadne miesta posledného bydliska alebo pobytu na území ČSR (§ 9). Rozhodnutie o vyslovení súhlasu s nadobudnutím československého štátneho občianstva podľa § 1 ods. 2 pošle odbor pre vnútorné veci rady okresného národného výboru na doručenie Povereníctvu vnútra (ak žiadateľ býva v cudzine).

Ďalej poukázal na ustanovenie § 21 zákona č. 206/1968 Zb., uvedené v štvrtej časti v spoločných a záverečných ustanoveniach, ktorým sa ustanovuje povinnosť Ministerstva vnútra Slovenskej socialistickej republiky (ďalej len „MV SSR“) upraviť postup orgánov štátnej správy pri vykonávaní tohto zákona. Povinnosť MV SSR upraviť postup orgánov štátnej správy pri vykonávaní zákona č. 206/1968 Zb. je uvedená v bulletine Ministerstva vnútra SSR, civilno-správneho úseku č. 2/1969. V uvedenom postupe Ministerstvo vnútra SSR v časti II nadobúdanie štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky neupravuje, resp. neustanovuje možnosť uznať štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky deťom, ktoré v čase platnosti tohto zákona sú mladšie ako 15 rokov, sú narodené v cudzine, jeden rodič je československý štátny občan a druhý je cudzinec (narodené za účinnosti zákona č. 194/1949 Sb.), ktorým lehota jedného roka od narodenia presahuje do účinnosti zákona č. 206/1968 Zb.

Podľa ustanovenia § 7 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Toto ustanovenie o spôsobilosti mať práva a povinnosti zaisťuje každej fyzickej osobe jej právnu subjektivitu od narodenia. Rozsudkom krajského súdu, ktorým zrušil napadnuté rozhodnutie, by došlo k retroaktívite, spätnej účinnosti právneho predpisu, ktorý by pôsobil aj spätne do doby pred svojou účinnosťou. Právna retroaktívita je v zásade v právnom systéme nepripustná, nakoľko je v rozpore s požiadavkou zákonnosti a právnej istoty suverénneho štátu.

Okrem uvedeného poukázal na nerovnaké zaobchádzanie - diskrimináciu občanov, ktorým (nielen žalovaný, aj ostatné okresné úrady v sídle kraja) v minulosti zamietol žiadosti o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky na základe nepredloženia súhlasu s nadobudnutím československého štátneho občianstva. V týchto prípadoch je predpoklad podávania žalôb na štát z dôvodu poškodenia práv občanov, ktorí boli poškodení na právach a boli nútení požiadať o udelenie štátneho občianstva Slovenskej republiky, s čím súviseli výdavky. Rozsudkom krajského súdu by došlo k nebezpečnému precedensu, k spochybneniu legitímneho konania štátnych orgánov, ktorí v minulosti konali tak ako u žalobcu.

S ohľadom na vyššie uvedené bol toho názoru, že posudzoval štátne občianstvo žalobcu podľa zákona platného v čase jeho narodenia a dospel k správneému záveru, že žalobca nie je občanom Slovenskej republiky podľa § 2 zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky (ďalej len „zákon o štátnom občianstve“). Navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že zákon č. 194/1949 Sb. bol ku dňu 31. decembra 1968 zrušený a nahradený v celosti novým právnym predpisom, a to zákonom č. 206/1968 Zb., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 1969. Lehota na podanie uvedenej žiadosti jeho otcovi, ako štátnemu občanovi uplynula dňa X. februára 1969, t. j. v čase účinnosti nového zákona č. 206/1968 Zb., ktorý splnenie uvedenej podmienky už nevyžadoval.

Mal za to, že odo dňa 1. januára 1969 sa nadobudnutie štátneho občianstva žalobcu stalo nepodmienené (odpadla odkladacia podmienka). Na nepodmienené právne skutočnosti sa hľadí, ako keby ich podmienka neexistovala od počiatku (ex tunc), t. j. odo dňa žalobcovho narodenia. Na základe uvedeného, nakoľko ku dňu 1. januára 1969 v zmysle predchádzajúcej právne úpravy nestratil právo stať sa občanom ku dňu svojho narodenia, nadobudol štátne občianstvo v súlade s ustanovením § 8 odsek 4 zákona č. 206/1968 Zb. narodením ku dňu X. L. XXXX. Uvedený záver je plne konformný s argumentáciou krajského súdu, ktorý pojednáva o presahu účinkov pôvodného predpisu z roku 1949 do účinnosti nového zákona z roku 1968, t. j. presne na inkriminované obdobie, ktoré je rozhodné vo vzťahu k tomu, či je alebo nie je občanom Slovenskej republiky a či mu o tejto skutočnosti môže byť vydané osvedčenie v súlade s ustanovením § 9a zákona o štátnom občianstve.

Súčasne poukázal na zmätočnú argumentáciu žalovaného na strane dva (2) posledná veta, v ktorej žalovaný uvádza, že nový predpis z roku 1968 nemožno aplikovať na deti narodené pred 1. januárom 1969, t. j. na deti narodené pred účinnosťou nového zákona. Uviedol, že sa to netýka prejednávaneho prípadu, nakoľko sa v ňom pojednáva o odpadnutí odkladacej podmienky počas plynutia lehoty na jej splnenie; tento fakt zjavne a zámerne žalovaný prehliada a lakonicky cituje právne predpisy bez toho, aby ich podrobil hlbšej interpretácii.

Žalobca poukázal na nesprávne právne posúdenie žalovaného uvádzané v odvolaní na strane štyri (4) druhý (2.) odsek. K tomu uviedol, že v danom prípade sa jedná o tzv. nepravú retroaktivitu, ktorá oproti pravej retroaktivite tvorí jeden z pilierov práva. Práva a povinnosti vzniknuté z právnej skutočnosti jeho narodenia sa spravujú právnym predpisom účinným odo dňa 1. januára 1969, nakoľko mu k tomuto dňu (01.01.1969) nezaniklo právo nadobudnúť občianstvo spätne ku dňu jeho narodenia; týmto dňom sa stalo nadobúdanie štátneho občianstva pre osobu žalobcu nepodmieneným.

Na strane tri (3) odvolania žalovaný pojednáva o ústavnej konformite jeho postupu s poukazom na ustanovenie článku 2 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky. Žalovaný, ako správny orgán však úplne opomína fakt, že právne normy, a tým viac tie, ktoré sú obsiahnuté v základnom predpise našej republiky, je potrebné vykladať logicky a teleologicky, t. j. stále sledovať účel normotvorby, a nie len gramaticky citovať právne predpisy, nehládajac pri tom na právnu argumentáciu. Krajský súd celkom jednoznačne vyložil príslušné právne normy, pri ktorých výklade vychádzal z dôsledného právneho posúdenia legislatívneho textu ako aj právnej teórie o účinnosti a účinkoch právnych noriem v spojení s

právnym inštitútom podmienok právnych skutočností. To, že krajský súd na strane päť svojho rozsudku poukazuje aj na vtedajšie pomery v našej krajine len prispieva k legalite ako aj legitimitate jeho rozhodnutia, ktorá tak vytvára nielen zákonný podklad pre nadobudnutie občianstva, ale je aj morálny cenzom nekritickeho prístupu žalovaného ako správneho orgánu.

Súčasne sa pridržal argumentácie uvedenej v žalobe, ktorú prevzal do odôvodnenia aj krajský súd, že právo na sebaurčenie ako občana nášho štátu by bolo pripustením nekritickej aplikácie pôvodnej právnej úpravy bez prihliadnutia k evidentnému zámeru zákonodarcu porušené a osoba žalobcu by bola svojvoľne zbavená občianstva, ktoré nadobudol na základe úzkeho vzťahu k štátu v súlade s princípom *ius sanguinis*, pričom tento úzky vzťah k štátu je daný príbuzenským vzťahom k jeho otcovi.

Žalovaný sa na strane tri svojho odvolania odvoláva na interné predpisy z roku 1958 a následne z roku 1969, ktoré stanovovali postup príslušných štátnych úradníkov. Žalobca má za to, že uvedená argumentácia je vo vzťahu k prejednávanému prípadu absolútne bezpredmetná. Žaloba nebola podaná voči určitému konkrétnemu pracovníkovi žalovaného, resp. žalobca nenapáda to, že by tento pochybil pri vykonávaní svojej štátnej služby a porušil nejaký interný predpis. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 19. apríla 2017 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 194/1949 Sb., dieťa, ktoré sa narodí v cudzine, nadobúda narodením štátne občianstvo, ak sú jeho otec i matka občanmi; dieťa, ktoré sa narodí v cudzine a ktorého otec alebo matka je občanom, naproti tomu druhý z rodičov je cudzincom, nadobúda štátne občianstvo, ak s tým vysloví súhlas výkonný orgán okresného národného výboru na žiadosť toho z rodičov, ktorý je občanom. Žiadosť o súhlas možno podať do jedného roku od narodenia.

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 206/1968 Zb. dieťa, ktorého jeden z rodičov je cudzincom, nadobúda narodením štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky, ak druhý z rodičov je štátnym občanom Slovenskej socialistickej republiky.

Podľa § 2 zákona o štátnom občianstve, osoba, ktorá bola k 31. decembru 1992 štátnym občanom Slovenskej republiky podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 206/1968 Zb. o nadobúdaní a strate štátneho občianstva Slovenskej socialistickej republiky v znení zákona č. 88/1990 Zb., je štátnym občanom Slovenskej republiky podľa tohto zákona.

Predmetom odvolacieho konania v predmetnej veci bolo rozhodnutie krajského súdu, ktorým tento zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal odvolacie dôvody žalovaného najmä z toho pohľadu, či boli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis, má odvolací súd za preukázané, že žalobca listom zo dňa 29.07.2014 požiadal žalovaného o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky. Z dokladov pripojených k žiadosti vyplynulo, že žalobca sa narodil dňa XX.XX.XXXX na území Kanady matke - štátnej občianke Kanady a otcovi - štátnemu občanovi Československej socialistickej republiky. Napadnutým rozhodnutím žalovaný zamietol žiadosť žalobcu o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky z dôvodu, že podľa § 2 zákona o štátnom občianstve nie je občanom Slovenskej republiky. Dôvodil tým, že žalobca v zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 194/1949 Sb. nenadobudol československé štátne občianstvo, nakoľko nepredložil doklad o vyslovení

súhlasu s nadobudnutím československého štátneho občianstva. Žalovaný zároveň potvrdil, že žalobca nenadobudol štátne občianstvo Slovenskej republiky udelením podľa § 7 zákona o štátnom občianstve.

Odvolací súd poznamenáva, že právnu úpravu vydávania osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky upravuje § 9a zákona o štátnom občianstve. Osvedčenie o štátnom občianstve Slovenskej republiky je verejná listina, ktorou sa preukazuje skutočnosť, že určitá fyzická osoba je štátnym občanom Slovenskej republiky. Správny orgán konajúci o vydaní tohto osvedčenia (okresný úrad v sídle kraja) na základe posúdenia relevantných právnych predpisov a vydaných dokladov a listín osvedčí, že konkrétna osoba je štátnym občanom Slovenskej republiky, ak to preukazujú uvedené dokumenty. Pri vydávaní osvedčenia sa len deklaruje zistený skutkový stav na základe predložených dokladov a štátoobčianskych evidencií. Ide teda o deklaratórny úkon o potvrdení určitej skutočnosti. Nejedná sa o rozhodovanie o tom, či žiadateľ je alebo nie je štátnym občanom Slovenskej republiky, teda rozhodovanie o statuse s poukazom na to, že o udelení, či neudelení štátneho občianstva rozhoduje na základe žiadosti Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Odvolací súd poukazuje na to, že v čase narodenia žalobcu dňa XX.XX.XXXX, bol účinný zákon č. 194/1949 Sb. V zmysle § 1 prvej časti predmetného zákona, s nadpisom „Nadobúdanie štátneho občianstva narodením“ dieťa, ktoré sa narodilo v cudzine, pričom jeden z rodičov bol československý občan a druhý cudzinec, nadobudlo štátne občianstvo ak:

- s tým vyslovil súhlas výkonný orgán okresného národného výboru na žiadosť rodiča, ktorý je československým občanom a
- žiadosť bola podaná do jedného roka od narodenia dieťaťa.

Otec žalobcu bol občanom Československej socialistickej republiky, ktorý sa oženil so štátnou občiankou Kanady. Žalobcov otec však žiadosť o udelenie súhlasu potrebného na získanie štátneho občianstva pre svojho syna/žalobcu v stanovenej lehote nepodal a teda s nadobudnutím československého občianstva príslušný okresný národný výbor nevyslovil súhlas.

Zákon č. 206/1968 Zb., ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.01.1969 priniesol zmenu týkajúcu sa nadobúdania štátneho občianstva narodením v tom, že od účinnosti tohto zákona nadobúdalo dieťa narodením štátne občianstvo Slovenskej socialistickej republiky za splnenia jedinej podmienky, a to, ak sa narodilo rodičom, z ktorých jeden bol cudzincom a druhý z rodičov bol štátnym občanom Slovenskej socialistickej republiky. Ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona žalobcov otec bol v zmysle § 2 ods. 1 štátnym občanom Slovenskej socialistickej republiky.

Odvolací súd má za to, že žalovaný pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu správne vychádzal z ustanovení zákona č. 194/1949 Sb. vzťahujúcich sa k nadobudnutiu štátneho občianstva narodením. Podstatný je dátum narodenia dieťaťa, nakoľko narodenie dieťaťa štátnemu občanovi v cudzine bolo právnym dôvodom nadobudnutia štátneho občianstva Československej socialistickej republiky. Podanie žiadosti v lehote jedného roka na príslušný okresný národný výbor a udelenie súhlasu predstavovali odkladaciu podmienkou s tým, že v prípade udelenia súhlasu výborom nastali právne účinky nadobudnutia štátneho občianstva narodením. Po uplynutí uvedenej lehoty dieťa strácalo možnosť nadobudnúť štátne občianstvo prostredníctvom právnej skutočnosti narodenia.

Odvolací súd nepovažuje za správny právny názor krajského súdu, že v prípade žalobcu je potrebné vychádzať z právneho režimu platného a účinného od 01.01.1969.

V zákone č. 39/1969 Sb. o nabývaní a pozbyvaní štátnosti občianstva Českej socialistickej republiky, v spoločných, záverečných a prechodných ustanoveniach v § 17 ods. 2 je jednoznačne ustanovené, že : „Dítě, které se narodilo v cizině před počátkem účinnosti tohoto zákona a jehož jeden z rodičů je občanem republiky a druhý cizincem, nabývá narozením štátnosti občianstva republiky podle dosavadních právních předpisů.

Ako odkaz na doterajšie právne predpisy je v poznámke uvedený predmetný § 1 odst. 2 zákona č. 194/1949 Sb., v znení zákona č. 72/1958 Sb. I keď zákon č. 206/1968 Zb. v rámci spoločných a

záverečných ustanovení takúto situáciu výslovne neupravuje, nemožno dospieť k inému záveru, než že pri nadobúdaní štátneho občianstva narodením sa vychádza zo zákona účinného v čase narodenia dieťaťa, pretože ak by sa mal nový zákon vzťahovať aj na deti narodené pred jeho účinnosťou, muselo by to byť v ňom výslovne uvedené..

Napriek tomu, že lehota jedného roka na podanie žiadosti otcom žalobcu uplynula až dňa XX.02.1969, teda v čase účinnosti zákona 206/1968 Zb. a takáto žiadosť nebola podaná, nemožno v dôsledku nekonania otca žalobcu vychádzať z priaznivejšej neskoršej právnej úpravy, ktorá sa na žalobcu nevzťahuje a odôvodňovať to ako krajský súd o. i tým, že: „... spoločenské pomery v predmetnom období vylučovali akúkoľvek šancu na dosiahnutie súhlasu národného výboru s nadobudnutím štátneho občianstva u dieťaťa narodeného v cudzine štátnemu občanovi, ktorý emigroval do tzv. kapitalistickej cudziny, čo sa v tom čase považovalo za kriminálny čin.“ V tejto súvislosti odvolací súd opätovne poukazuje na to, že k podaniu žiadosti zo strany otca žalobcu nedošlo, okresný národný výbor preto ani nemal možnosť posúdiť žiadosť a vyjadriť svoj súhlas či nesúhlas s nadobudnutím občianstva žalobcom.

Odvolací súd nesúhlasí s názorom krajského súdu, že účinky zákona č. 194/1949 Sb. presahujú do účinnosti zákona č. 206/1968 Zb. Uplynutie ročnej lehoty na podanie žiadosti v čase účinnosti nového zákona neodôvodňuje postup podľa neskoršieho zákona len z dôvodu, že je to v prospech žalobcu.

Správne orgány v zmysle § 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. V prípade ak by žalovaný postupoval podľa názoru krajského súdu a prihliadal na spoločenskú situáciu v krajine a z tohto dôvodu žiadosti podané osobami, ktoré emigrovali do kapitalistickej krajiny posudzoval nesprávne podľa neskoršieho zákona z dôvodu výkladu zákona v ich prospech, došlo by k nebezpečnému precedensu, k spochybneniu predchádzajúcich rozhodnutí správnych orgánov v tejto oblasti a k porušeniu zásady zákonnosti a materiálnej rovnosti, teda ku konaniu v rozpore so zákonom ako aj s Ústavou Slovenskej republiky.

Na základe vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný rozhodol v súlade so zákonom, keď žiadosť žalobcu o vydanie osvedčenia o štátnom občianstve Slovenskej republiky zamietol. Preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 220 O.s.p. napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. s poukazom na § 250k ods. 1 O.s.p., tak, že žalobcovi vzhľadom na jeho neúspech v konaní náhradu trov konania nepriznal. Žalovanému zákon priznanie trov konania neumožňuje.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.